

Nicolas Groszpiere
Lapis Mundi

Sep 29 – Nov 19, 2022

Opening: Thursday, September 29, 11:00 – 19:00, as part of Warsaw Gallery Weekend

Museum of the Earth
Bohdan Pniewski's Villa
Na Skarpie 27
00-488 Warsaw

In September 1944, Bohdan Pniewski's villa came under the fire during fierce fighting between German soldiers and Polish insurgents. The south façade collapsed, revealing the dining room, library and bedrooms of the house, hitherto scrupulously hidden from public view. Pniewski did not believe in the inclusive power of architecture. Whether he was designing a villa, a ministry or an opera house, passers-by were expected to see enigmatic, inaccessible, often rough façades, and those using the interiors were free to enjoy the comfort, the exquisite materials, the fancy details. His house, too, looks like a fortress: massive walls pierced by a few square windows and lined with stone, narrow steps leading to the entrance and a door the scale of a telephone box. The building resembles an agate – a rough shell, called a geode, on the outside, and a delightful mineral on the inside. History has left successive layers of deposits here, so the genealogy of the building is revealed as geology, with each layer separate but inseparable from its neighbour.

The oldest layer is the relics of the 18th century Masonic lodge pavilion – the ground floor walls and portico on the garden side. In the 1930s, Pniewski added the body of the villa with interiors full of playful details. A tree trunk pretends to be a column, a baptismal font is used to cool vodka, and the ceiling of the library is decorated with painted folk bowls. Soon there was a layer of wartime martyrdom on the marble steps – a vast stain of insurgent blood that is still visible today. The interior changed after the war, but all the adjustments are imperceptible, fused with the pre-war layer, as it was designed by Pniewski himself. His staff/students, on the other hand, signed off on the changes made after his death, during the conversion of the villa into the Museum of the Earth. The museum itself has brought its exhibits into the building. They match the architecture created by Pniewski, who liked and knew how to use stone in a huge variety. To analyse all these layers, it is fortunately not necessary to split the façade. One need only turn the handle and enter the museum.

Nicolas Groszpiere's *Lapis Mundi* is the latest provisional layer of the villa's geogenealogy, which corresponds with both the architect's stonework fetish and the collection of the Museum of the Earth. The artist even used the original museum display cabinets, designed by Stanisław Zamecznik. Groszpiere has been disassembling and reassembling reality for a while now, reducing it to a spatial diagram, a sophisticated analytical construction or a highly plausible fiction. In his new works, such as a stunning installation of photographs of agate slices dissected like meat for carpaccio, he zooms in on small, individual specimens that thus become more monumental, perhaps more beautiful than they actually are; they allow themselves to be meticulously examined, inviting one to gaze into psychedelically jittery arrangements of multicoloured layers. One can also look at them as clouds, guessing at the hidden shapes sketched by the hand of chance. "An agate may shadow forth a tree, several trees, groves, a forest, a whole landscape", it can resemble "Apollo with his lyre surrounded by the muses", writes Roger Caillois in his book *The Writing of Stones (L'écriture des pierres)*, which was one of the most important inspirations for Groszpiere. With the photograms, we come face to face with the mineral as if it were a human being.

By revealing the hidden beauty of minerals, Groszpiere is reminiscent of modernist architects who, unlike Pniewski, wanted to strip buildings of their massive façades and bring to light the interiors and the hidden logic of architecture – structure, installations, functions. This creative act of reduction was sometimes combined at its source with an act of destruction. Philip Johnson claimed that he was inspired to design the Glass House – which was a window-house, where everything but the central core hiding the toilet was in plain sight – by the burnt-out skeletons of houses he saw in the early days of World War II in Poland.

Groszpieire's strategy is also reminiscent of that of natural history museums, which display killed, reconstructed and preserved animals or skeletons dissected and pedantically arranged so that each part can be studied separately. It brings to mind the great dilemmas of archaeologists or conservationists who have to destroy the top layers in order to extract that which is most precious. Groszpieire looks for minerals, finds them, digs them up, works on selected specimens, but in the end, he reconstructs them and buries them again. From earth to earth – the balance is evened out. Photographic objects remain.

Grzegorz Piątek

Captions:

Works:

Nicolas Groszpieire, *The Stone Image (flat) IV*, 2021, lambda duraclear, resin, brass, steel, 60 x 30 x 10 cm, edition of 3. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire, *The Stone Image (in space) I*, 2021, lambda duraclear, resin, wooden plinth, 150 x 30 x 30 cm, unique. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire, *The Stone Image (flat) III*, 2021, lambda duraclear, resin, brass, steel, 60 x 30 x 10 cm, edition of 3. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire, *Flat Agate Grotto I*, 2021, lambda duratrans, plexiglass, LED lights, 97 x 80 x 10 cm, edition of 2. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire, *The Stone Image (in space) II*, 2021, lambda duraclear, resin, wooden plinth, 150 x 30 x 30 cm, unique. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire, *The Stone Image (flat) II*, 2021, lambda duraclear, resin, brass, steel, 110 x 85 x 20 cm, edition of 2. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire, *The Stone Image (flat) I*, 2021, lambda duraclear, resin, brass, steel, 110 x 85 x 20 cm, edition of 2. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire, *Stone Flower*, 2022, 3D photographic prints, lightbox, steel, mirrors, brass, 180 x 60 x 60 cm, edition of 3. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire, *Agate Grotto*, 2021, 3D photographic prints, lightbox, steel, mirrors, brass, 181 x 58 x 71 cm, edition of 2. Courtesy of the artist and Gunia Nowik Gallery

Artwork list link: <https://privateviews.artlogic.net/2/bb29590ce3c9a414038daf/>

Exhibition views: Nicolas Groszpieire, *Lapis Mundi*, individual exhibition at Bohdan Pniewski's Villa, Museum of the Earth, 2022, exhibition view. Courtesy of Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszpieire
Lapis Mundi

29 września – 19 listopada, 2022

Otwarcie: czwartek, 29 września, 11:00 – 19:00, w ramach Warsaw Gallery Weekend

Muzeum Ziemi
Willa Bohdana Pniewskiego
Na Skarpie 27
00-488 Warszawa

We wrześniu 1944 roku willa Bohdana Pniewskiego znalazła się w ogniu zaciekłych walk między niemieckimi żołnierzami a polskimi powstańcami. Południowa elewacja runęła, odsłaniając jadalnię, bibliotekę oraz sypialnię państwa domu, dotąd skrzętnie ukryte przed wzrokiem postronnych. Pniewski nie wierzył we włączającą moc architektury. Nieważne, czy projektował willę, ministerstwo, czy operę, przechodnie mieli oglądać enigmatyczne, nieprzystępne, często chropowate fasady, a korzystający z wnętrza wybrańcy – cieszyć się komfortem, wykwinnymi materiałami, fantazyjnymi detalami. Jego dom też wygląda jak forteca: masywne, przebite kilkoma kwadratowymi oknami i wykładane kamieniem ściany, wąskie schodki prowadzące do wejścia i drzwi o skali budki telefonicznej. Budynek przypomina agat – z wierzchu szorstka skorupa, zwana geodą, a w środku zachwycający minerał. Historia przedstawiała tutaj kolejne osady, więc genealogia budynku ujawnia się jako geologia, a każda warstwa jest osobna, lecz nierozzerwalnie związana z sąsiednią.

Najstarsza warstwa to relikty XVIII-wiecznego pawilonu łoża masonskiej – mury przyziemia i portyk od strony ogrodu. W latach 30. XX wieku Pniewski dobudował bryłę willi z wnętrzami pełnymi zabawnych detali. Pień drzewa udaje słup (pień – bo Pniewski, kapewu?), kropielnica służy do chłodzenia wódki, a sufit biblioteki zdobią malowane ludowe misy. Wkrótce na marmurowych schodach pojawiła się warstwa wojennej martyrologii – widoczna do dziś rozległa plama powstańczej krwi. Po wojnie wnętrza zmieniało się, lecz wszystkie korekty są niedostrzegalne, zrosnięte z warstwą przedwojenną, bo projektował je sam Pniewski. Jego pracownicy/uczniowie podpisali się natomiast pod zmianami wprowadzonymi po jego śmierci, podczas adaptacji willi na Muzeum Ziemi. Samo muzeum wprowadziło do wnętrza swoje eksponaty. Pasują one do architektury Pniewskiego, który lubił i umiał stosować kamień w ogromnej różnorodności. Aby analizować wszystkie te warstwy, nie trzeba na szczęście rozłupywać elewacji. Wystarczy nacisnąć klamkę i wejść do muzeum.

Lapis Mundi Nicolasa GrosPierre'a to najnowsza, tymczasowa warstwa geogenealogii willi, która koresponduje zarówno z kamieniarskim fetyszem architekta, jak i kolekcją Muzeum Ziemi. Artysta wykorzystał nawet oryginalne gabloty muzealne projektu Stanisława Zamecznika. GrosPierre nie od dziś rozmontowuje i przemontowuje rzeczywistość, sprowadzając ją do przestrzennego diagramu, wyrafinowanej analitycznej konstrukcji czy wielce prawdopodobnej fikcji. W swoich nowych pracach, takich jak zachwycająca instalacja z fotografii plastrów agatu rozkrojonego niczym mięso na carpaccio, powiększa niewielkie, pojedyncze okazy, które dzięki temu stają się bardziej monumentalne, być może piękniejsze niż w rzeczywistości; pozwalają się skrupulatnie badać, zapraszają do zapatrzenia się w psychodelicznie rozedrgane układy wielobarwnych warstw. Można na nie też patrzeć jak na chmury, odgadując ukryte, naszkicowane ręką przypadki kształty. „Agat może być cieniem drzewa, kilku drzew, zagajnika, lasu, całego krajobrazu”, może przypominać „Apollona z lirą otoczonego muzami” – pisze Roger Caillois w książce *Pisane kamieniem (L'écriture des pierres)*, która była dla GrosPierre'a jedną z najważniejszych inspiracji. Dzięki fotogramom stajemy z minerałem twarzą w twarz, jak z człowiekiem.

Odsłaniając ukryte piękno minerałów GrosPierre przypomina modernistycznych architektów, którzy – w przeciwieństwie do Pniewskiego – chcieli odzierać budynki z masywnych fasad i wydobywali na światło dzienne wnętrza oraz ukrytą logikę architektury – konstrukcję, instalacje, funkcje. Ten twórczy akt redukcji łączył się czasem u źródeł z aktem destrukcji. Philip Johnson twierdził, że do zaprojektowania Glass House – czyli domu-witryny, w którym wszystko oprócz centralnego rdzenia kryjącego toaletę było na widoku – zainspirowały go wypalone szkielety domów, które oglądał w pierwszych dniach II wojny światowej w Polsce.

Strategia Groszperre'a przypomina też strategię muzeów przyrodniczych, w których wystawia się zabite, zrekonstruowane i zakonserwowane zwierzęta albo szkielety rozłożone na części i pedantycznie poukładane tak, by każdą z nich dało się osobno studiować. Przywodzi na myśl wielkie dylematy archeologów czy konserwatorów zabytków, którzy muszą niszczyć wierzchnie warstwy, by wydobyć to, co najcenniejsze. Groszperre szuka minerałów, znajduje, odkopuje, pracuje na wybranych okazach, jednak na koniec rekonstruuje je i zakopuje z powrotem. Z ziemi do ziemi – bilans wyrównany. Zostają fotograficzne obiekty.

Grzegorz Piątek

Podpisy:

Prace:

Nicolas Groszperre, *Kamień-obraz (płaski) IV*, 2021, lambda duraclear, żywica, mosiądz, stal, 60 x 30 x 10 cm, edycja 3. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszperre, *Kamień-obraz (przestrzenny) I*, 2021, lambda duraclear, żywica, drewniany cokół, 150 x 30 x 30 cm, unikat. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszperre, *Kamień-obraz (płaski) III*, 2021, lambda duraclear, żywica, mosiądz, stal, 60 x 30 x 10 cm, edycja 3. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszperre, *Płaska grotą agatowa I*, 2021, lambda duratrans, plexiglass, światła LED, 97 x 80 x 10 cm, edycja 2. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszperre, *Kamień-obraz (przestrzenny) II*, 2021, lambda duraclear, żywica, drewniany cokół, 150 x 30 x 30 cm, unikat. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszperre, *Kamień-obraz (płaski) II*, 2021, lambda duraclear, żywica, mosiądz, stal, 110 x 85 x 20 cm, edycja 2. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszperre, *Kamień-obraz (płaski) I*, 2021, lambda duraclear, żywica, mosiądz, stal, 110 x 85 x 20 cm, edycja 2. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszperre, *Kamienny kwiat*, 2022, stal, lustra weneckie, druk pigmentowy na ekstrudowanym polistyrenie wysokoudarowym, kaseton świetlny, mosiądz, 180 x 60 x 60 cm, edycja 3. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Nicolas Groszperre, *Grotą agatowa*, 2021, stal, lustra weneckie, druk pigmentowy na ekstrudowanym polistyrenie wysokoudarowym, kaseton świetlny, mosiądz, 181 x 58 x 71 cm, edycja 2. Dzięki uprzejmości artysty i Gunia Nowik Gallery

Lista prac: <https://privateviews.artlogic.net/2/bb29590ce3c9a414038daf/>

Widoki wystawy: Nicolas Groszperre, *Lapis Mundi*, wystawa indywidualna w Willi Bohdana Pniewskiego, siedzibie Muzeum Ziemi, 2022, widok wystawy. Dzięki uprzejmości Gunia Nowik Gallery